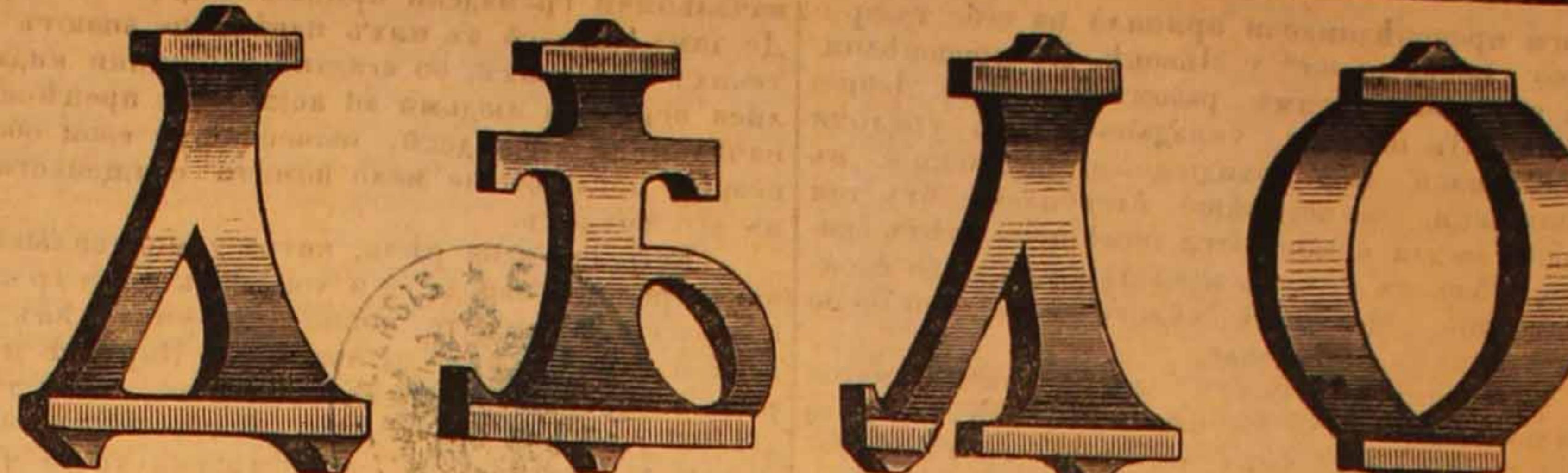

Виходить во Львовѣ ще Вторника, Четверга и Суботы
каждого року (за відсутністю русинської писемності) о 4-й годині попол. Литер. додатокъ
каждого 15-го и послѣдніго днія кожного місяця.
Редакція, адміністрація і експедиція підъ Ч. 44 улица
Галицька.
Всі знати, посыпки і реклами підлежать передавати
поштою; редакція і адміністрація „Діло“ Ч. 44 ул.
Галицька.
Рукописи не вітаються тільки на попереднє вісторе
жизни.
Послідовно чиство стоїть 12 кр. а. в.
Оголошення приймаються по п'яті 6 кр. а. в. бти одног
році почтані.
Рекламація неопечатаній вольний від порта.
Предплату підлежить передавати франко (найлучше
затвердити посередині) до: Адміністрації часопису „Діло“
ул. Галицька, Ч. 44.

Отъ Администраціи.

Прошу всіх нашихъ Ви. Предплат-
никъ поспѣшиши съ выровнаніемъ за-
должніхъ рахунківъ и надсыданіемъ на-
лежності за бѣжучий кварталь — бо бу-
демъ змушеній обмежити накладъ и вы-
сылати лише тымъ, которымъ предплата
не скончилася.

Середній ШКОЛЫ въ Галичинѣ въ рр. 1875—1883.

I. Статистика заведень.

Въ початку 1875 р. шк. було въ Галичинѣ 27 школъ середніхъ: 21 гимназій и 6 шк. реальніхъ. Зъ помѣжъ гимн. було 14 гимназій вищихъ (радше комплетнихъ, окрімъ ясликової, котра мала толькъ 7 класівъ), 3 гимназії низькихъ (мѣжъ ними золочівська мала толькъ двѣ класи), 3 гимназії реальній вищихъ и одна реальная низька. Мѣжъ школами реальними були три вищій и комплетній, двѣ вищій, котрій ще поступенно доповнювалися, а одна низька.

Въ протягу девятирікъ, до 1883 р., дуже невеликій вишли змѣни въ статистицѣ и устрою галицькихъ середніхъ школъ. Гимназії мають тепер 23, а школи реальніхъ 6, якъ впередъ. Мѣжъ гимназіями єсть 19 вищихъ и 2 низькихъ, а крімъ того 4 вищій гимназії реальній. Школы реальній остались безъ змѣни.

Школы ті розложени по слѣдуючихъ мѣстахъ: у Львовѣ гимназії 4 и одна школа реальна (на 109.746 людності), въ Краковѣ двѣ (а бти р. 1884 три) гимназії и одна школа реальна (на 66.095 люд.), въ Тернополі одна гимназія и одна школа реальная (25.819 люд.), въ Тарновѣ одна гимназія (24.627 люд.), въ Коломиї одна гимназія (23.109 люд.), въ Перемышлі одна гимназія (22.040 люд.), въ Бродахъ одна гимназія (20.071 люд.), въ Станіславовѣ одна гимназія и одна шк. реальная (18.626 люд.), въ Дрогобичі одна гимназія (18.225 люд.), въ Самборѣ одна гимназія (13.586 люд.), въ Стрию одна гимназія (низька) и одна шк. реальная (12.625 люд.), въ Ярославѣ одна школа реальная (12.422 люд.), въ Новому Санчи одна гимназія (11.185 люд.),

въ Рашовѣ одна гимназія (11.166 люд.), въ Бережанахъ одна гимназія (10.899 люд.), въ Бучачі одна гимназія (9.970 люд.), въ Бохні одна гимназія (8.561 люд.), въ Золочевѣ одна гимназія (8.347 люд.), въ Сяноку одна гимназія (5.121 люд.), въ Вадовицяхъ одна гимназія (4.990 люд.) и въ Іслѣ одна гимназія (3.302 люд.). Крімъ того старалися о заложеніе гимназій Новий Торгъ, Рава и Жовква, але досі безъуспішно.

Цѣкава рѣч буде порівнати підъ взглядомъ школъ середніхъ Галичину съ іншими краями Долітавії. Въ цѣлій Долітавії маємо гимназії (низькихъ и вищихъ) 165, въ чого на Галичину вишає 23, т. є. майже ровно сема части; школи реальніхъ въ цѣлій Долітавії 88, а въ Галичинѣ толькъ 6, т. є. крихіткою больше, якъ 14-та части. Мѣжъ тымъ Галичина підъ взглядомъ общару становить несповна четверту часть цѣлої Долітавії; підъ взглядомъ людності то само. Одна школа середна припадає въ Галичинѣ пересѣчно на 2.604 килом., а на 205.479 мешканцівъ, мѣжъ тымъ коли въ Долітавії Австрії припадає толькъ на 482 килом. (56.844 мешк.), въ Шлезку на 572 килом. (62.830 мешк.), въ Моравії на 601 килом. (58.200 м.), а въ Чехахъ на 702 килом. (75.146 мешк.). Чехи, становлячи несповна шесту часть Долітавії, мають 74 середніхъ школъ, т. є. виши 2½ раза толькъ, що Галичина; Австрія Долітавія, котра становить лише 15-ту часть Долітавії, а людності має о половину менше отъ Галичини, має середніхъ школъ 41, т. є. майже п'ятора раза больше, нѣжъ Галичина. Правда, гимназії має Дол. Австрія толькоже, що й Галичина (23), але за то школи реальніхъ має три рази больше. Беручи пересѣчно, Галичина підъ взглядомъ школъ середніхъ въ порівнанію до простору и до людності стоїть на самбіть послѣднімъ мѣстці мѣжъ всіми краями Долітавії; въ Горїшній Австрії, Стирії и Буковинѣ, краяхъ по Галичинѣ найбільше підъ тымъ взглядомъ упослѣдженіхъ, цифри процентові все таки виходять значно користніші. Пересѣчні цифри для цѣлої Долітавії выгодні є які: въ цѣлій Долітавії одна середна школа випадає на 1.186 кілометрівъ и на 87.527 люд-

ности. Въ порівнанію съ тимъ обрахункомъ Галичина повинна бы мати виши два разы толькъ школъ середніхъ, якъ має теперъ, — есть виши о цѣлу половину покривжена!

Але може хто небудь скаже: Галичина має толькъ школъ середніхъ, колькъ її потрібно. Що въ того, що людності въ її багато, коли та людность темна, до школъ не прихильна, въ гимназії дѣтей не посылає, такъ, що гимназії хочь и мало, тай та мало що не пустками свѣтять. И на сей закидъ найліпше цифри отповѣдають. Въ році шк. 1883 було въ Галичинѣ въ 29 школахъ середніхъ 12.237 учениківъ, мѣжъ тымъ коли въ Чехахъ въ 74 шк. с. було ихъ 21.621, въ Австрії Долітавії въ 41 шк. с. 10.967, а въ Моравії въ 37 шк. с. 9.099. Се значить, що въ Чехахъ припадало пересѣчно на одну школу середну 292, въ Австрії Долітавії 267, въ Моравії 246, а въ Галичинѣ ажъ 422 учениківъ! Се значить, що коли у всіхъ краяхъ Долітавії (крімъ Галичини) випадає пересѣчно на одну середну школу 238 учениківъ, въ Галичинѣ випадає ихъ мало що не два разы больше. Бачимо затымъ, що й статистика фреквенції учениківъ въ повнѣ потверджує нашу повищшій виїздъ и що Галичина маючи больше гимназій дуже легко могла бы поставити до нихъ далеко ще значнійше число учениківъ, якъ до теперъ. Розчисливши истину юче у насъ число учениківъ на таку норму, яка єсть пересѣчно въ Чехахъ, мы бачимо, що для теперішніхъ учениківъ въ Галичинѣ потрібно бы цѣлі 42 середні школи замѣсть теперішніхъ 29. Ще значнійша рѣжниця добачимо, коли глянемо окремо на гимназії, а окремо на школы реальній. Школы реальній въ Галичинѣ, якъ се ополя близше викажемо, находяться въ станѣ декаденції, упадають. Зъ 12.237 учениківъ въ р. 1883 було въ гимназіяхъ 11.284, а въ школахъ реальніхъ толькъ 953. Се значить, що на одну гимназію випадало пересѣчно 491, а на одну школу реальну толькъ 159 учен. Правда, що и по всіхъ іншихъ краяхъ Долітавії добачаємо досить значну рѣжницю мѣжъ пересѣчною фреквенцією гимназій, а школъ реальніхъ; и такъ въ Чехахъ на одну гимназію випадає 321, а

на одну реалку 224, въ Долітавії Австрії на гимназію 307, а на реалку 217, въ Моравії на гимназію 293, а на реалку 184 учениківъ. Але все жъ таки такъ значної рѣжницї якъ въ Галичинѣ не добаваємо нѣгде; коли бо въ прочій Долітавії крімъ Галичини на 4 учениківъ гимназіальнихъ припадає 2½ уч. реальніхъ школъ, то въ Галичинѣ на 4 гимназійствію випадає ледво 1½ уч. шк. реальніхъ. Але не о тимъ бесѣда, а толькъ о фреквенції гимназій галицькихъ въ порівнанію съ гимназіями іншыхъ краївъ долітавськихъ. Коли бо въ прочій Долітавії бѣзъ Галичини пересѣчна фреквенція гимназій виносить 282 учениківъ, въ Галичинѣ, якъ вже сказано, кожда гимназія маєти въ собѣ пересѣчно о 209 учениківъ больше понад ту пересѣчну норму. Підъ взглядомъ переповненія гимназій толькъ одинъ ще край долітавський мало що не догоняє Галичину; єсть се ровно „полуавістика“, ровно занедбана и упосаїдженія Буковина, котра на 10.452 кв. кілометрівъ обширує, на 571.671 мешканцівъ має всего лише 3 гимназії и двѣ школы реальній съ 1.664 учениками, въ мѣжъ котрьхъ въ гимназіяхъ 1391, а въ реалкахъ 273, такъ що на одну гимназію випадає 464, а на одну реалку 136 учениківъ.

Але ще дивогляднійшими показуються намъ відносины галицькихъ середніхъ школъ. Коли покинувши пересѣчні цифри, поглянемо на дѣйствій, то побачимо, що въ помѣжъ 23 галицькихъ гимназій 8 має учениківъ виши по 500 (отъ 767—548), въ загальній сумї 5.355, т. є. пересѣчно по 667, и що въ тихъ гимназіяхъ замѣсть 64 класівъ єсть 122, такъ що пересѣчно кожда гимназія при одинаковихъ або майже одинаковихъ силахъ учителівськихъ крімъ приписаныхъ 8 класівъ провадить ще 7 паралельокъ. Тай такъ разично перелюдненій гимназії суть: 3 у Львовѣ, 2 въ Краковѣ, оттакъ перемиска, тарнівська, ряшівська и новоянідецка. Тай цифри вже самі собою повинні-бы звернути увагу краю, мѣсть и правительства на конечну потребу творення новихъ гимназій. На діцию въ тимъ взглядѣ ще больше повинні-бы вплинути и той фактъ, що новоповстаючі гимназії толькъ дуже незначно або й зовсімъ

Друге „Вѣче“ академиківъ-Русиновъ въ Коломиї д. 7. серп. 1884.

III.

По короткій перервѣ слѣдували дальші наради „Вѣча“, котрій розпочавъ товаришъ въ івано-вівентському університету, Евгеній Озаревич, спроводившися про матеріальне положеніе академиківъ русинськихъ.

Одною въ головныхъ нуждъ, якій приводять нашъ бѣдний народъ — говоривъ спроводившися — єсть неперечно лихій станъ матеріального, що пригнєтає его, а заразомъ и нась академиківъ — нейтільну частину того люду. Най лише кождый въ нась погляне на себе, а переконаємо заразъ, що майже вся наша молодь бореся съ бѣдою, щобъ скончти студії. Яка доля нашого студента? Кдинчайши школы народній и зачинаєши вже съ переносами перебиватися черезъ ту гимназію. Суспільність наша тутъ вже спромоглася на аку-таку помочь для молодежі гимназіальній формі бурсъ, стипендій и т. п. Але коли студентъ скончить науку гимназіальну, то же майже вовсімъ не має ніякої помочи.

Зъ тутки виши помочи? По перше: нехай власти країнній дбають про те, щобъ по-дати помочну руку тамъ, де єї найбільше треба. Дальше: най дбають свої народній інституції, а въ кінці и студенты самі про свою долю. Другій народи дуже дбають про освіту своїхъ молодежі. На великихъ університетахъ бачимо стипендістівъ Сербії, Словенії, Поляківъ и Чехівъ, — а Русина може тамъ и одного не найдемо! У нась въ нашій хатѣ, въ нашій власній хатѣ, до котрьхъ чує замілованье, а друга, менша частини середь найбільшої бѣди працює за хѣбъ, котрого, вдається, часто вже немає кому споживати! Люди въ самій сильній люді, що перебули найтяжіший часи, падуть жертвою своєї виїздальності, а се предѣль не лише чисто-академичне, але такожъ и народне!

Молодежі рускій хибуютъ отповѣдній средствія; мы нинѣ може и не въ силѣ по-кончити нашихъ домашніхъ закладівъ наукової, а куда вже настільки хибати за границю та собі загально-европейску освіту!

Праця на хѣбѣ насущний забирає намъ увесь часъ. Рѣч ся однакожъ межъ нами мало подношена — дуже важна, коли мы маємо поступати на передъ разомъ съ цивілізацією, коли не маємо бути вѣчно упослѣдженими и зневажуваними. Потреба стипендій, за котрій мы могли-бы вишилати нашихъ людей для дальшої освіти — у нась не чула потреби. Тому-то сюди справа предкладавася на вѣчу, бо коли на вѣчахъ вишилати всѣ, що ихъ болить, — най буде вѣлько и намъ сказати, що намъ долягає. Підносимо сей голосъ въ імені лучшої долі — бодай будущою нашою молодежі.

Зъ бѣтки виши помочи? По перше: нехай власти країнній дбають про те, щобъ по-дати помочну руку тамъ, де єї найбільше треба. Дальше: най дбають свої народній інституції, а въ кінці и студенты самі про свою долю. Другій народи дуже дбають про освіту своїхъ молодежі. На великихъ університетахъ бачимо стипендістівъ Сербії, Словенії, Поляківъ и Чехівъ, — а Русина може тамъ и одного не найдемо!

У нась въ нашій хатѣ, въ нашій власній хатѣ, до котрьхъ чує замілованье, а друга, менша частини середь найбільшої бѣди працює за хѣбъ, котрого, вдається, часто вже немає кому споживати! Люди въ самій сильній люді, що перебули найтяжіший часи, падуть жертвою своєї виїздальності, — можна-

въ комнатахъ „Народного Дому“ львівському рускому товариству „Академичне Братство“.

Внесень тов. Р. Сосновського, що до формальної стилизації змѣнити слово „домагася“ на „просить“ — упало большостю голосівъ по заявлению тов. М. Свѣтенького, котрій сказавъ, що Вѣче рускихъ академиківъ має право бути рускою інституцією „домагатися“.

Революцію справовядавца тов. Евг. Озаревича прияло Вѣче одноголосно съ слѣдуючимъ додаткомъ до революції: Вѣче академиківъ постановлює уратися до Собіта „Народного Дому“ о безоплатній помѣщенії уборгахъ академиківъ Русиновъ въ комнатахъ „Народного Дому“.

Революцію „про безоплатній помѣщеніє“ тов. „Академичне Братство“ въ комнатахъ „Народного Дому“ принявъ зборъ большостю голосівъ.

На тимъ закінчено дебату про матеріаль

и чого не впливають на фреквенцію въ давнішихъ гімназіяхъ сусіднихъ, але притягають до студій гімназіальнихъ нові сили, котрій безъ того по найбільшій часті були бъ зревігнували на вище образованье. Якій примѣръ того явища подають слѣдуючій циФри. Передъ валоженемъ гімназії синодкою було въ сусіднихъ гімназіяхъ въ Ясі, Рашевѣ, Перемышлі и въ Самборѣ въ першій класѣ разомъ: въ 1877 р. 426, въ 1878 р. 468, въ 1879 р. 444, а въ 1880 р. 450. Въ першій роцѣ істновання гімназії синодкою (1881) було въ тихъ-же гімназіяхъ въ першій класѣ 455 уч., отже ще о 5 більше, нѣжъ передъ тимъ, хочъ въ Сяноку рівночасно записалось до першої класи 64 уч.

Та ба! Насупротивъ тихъ фактівъ і циферъ, потверджуючихъ досадно: 1) що гімназії у насъ підъ кождымъ взглядомъ за мало, 2) що истинную гімназії переповнені, що затимъ 3) людність наша (і то, якъ побачимо дальше, іменно въ найнижшихъ, найбіднішихъ верстахъ) радо горнеся до гімназій і що 4) коли въ Галичинѣ загальна сума учениківъ въ порівнянію до людності єсть значно менша, нѣжъ въ іншихъ краяхъ*), то виною єсть толькож недостача заведень науковихъ, — насупротивъ всего того одна (і то всевладна нынѣ) части нашої „єпархії спільноти“ відвигнула знамениту фразу о „нурегропродукції inteligençy“ і побивав тою фразою всѣ замагання до ширення вищої освѣти въ краю. Гиперпродукція інтелигенції, то значить, що для нашихъ вельможнихъ „єпархівъ“ і такъ вже за богато єсть людей ученихъ та освѣченыхъ. И певно, — адже жеж кожда іскорка свѣтла єсть уже за богато для тихъ, що самі основують свое панованье і свои темні спекуляції на темнотѣ і несвѣдучості своїхъ братівъ! Але чи-жъ такій аргумент може бути мѣрдайнимъ для якої не будь країної репрезентації для держави і людности?... (Дальше буде.)

ДОПИСІ.

Зъ надъ Днѣстра.

(Помській реколекції і рускій дилетантъ. Поступъ народу руского. Переїзды тверезости і єщадності руского народу.) Консисторія латинська заряджує бѣль часу до часу для свого клира „реколекції“ і то у Львовѣ, въ Тернополі і въ мѣстечку Болшевці коло Галича для тої іменно причини, що въ Болшевці єсть просторий монастиръ оо. Кармелітівъ і мѣстечко се лежить близько жільниці, до котрої веде муріваний дорога повѣтова. Сего року призначено такій реколекції въ Болшевці на днѣ: 26, 27 і 28 лат. серпня, а коштъ оплачена до-

*) Одинъ ученикъ школъ середніхъ въ р. 1883 припадавъ въ Чехахъ на 257, въ Долині Австрії на 213, въ Шлезії на 243, въ Моравії на 237 мешканцівъ, въ цѣлій Долинавії безъ Галичини пересічно на 357, а въ Галичинѣ на 487 мешканцівъ. Після пересічної долинавії норми повинно-бы въ Галичинѣ на 5,958.907 людності бути не 12.237, але 16.664 уч., а після ческої норми 23.186 учениківъ въ 80 середніхъ школахъ! Коля то мы сего діждемось!

дни тихъ гадокъ. Зъ тої причини ставить внесеніе, щобъ выбрать особу комісію для обдуманія, въ якій-бы найлікшій способѣ можна валожити журналь.

Тов. І. В. Франко відіється, що одною зъ найбільшихъ перепонъ до засновання журнала, — се недостача гроша і для того було добре дітистися до товариства „імені Шевченка“, щобъ оно підъ взглядомъ матеріальнихъ помогло двинутися новому журналові. Се належало-бы припоручити комітетові, котрій буде вибраний для переведенія ухваленихъ Вѣчемъ реаюцій.

Тов. Левъ Кочиркевичъ (въ Відні) поставивъ внесеніе, щобъ въ справѣ матеріальної підмоги при выдавництвѣ журнала порозумітися съ нашимъ рускимъ товариствомъ „Руска Матиця“ і заявивъ велике здійсненіе, чому єго передбесідники, говоричи о товариствѣ „імені Шевченка“, не загадали нѣчого про таке-жъ руске товариство „Руска Матиця“.

Тов. Романъ Яросевичъ погодивъ оба попередні внесенія, предладаючи до ухвалы Вѣча слѣдуючу революцію: „Вѣче академіківъ рускихъ въ Коломыї припоручавъ выбиратися маючому комітетові вѣчевому, щобъ занявся обдуманьемъ способу і старався якъ найскорше привести въ дѣло гадку выдавання журналу науково-литературного і щобъ въ той цѣлі поровумѣвся якъ съ товариствомъ „імені Шевченка“, такъ і съ товариствомъ „Руска Матиця“ у Львовѣ.“

Внесеніе тов. Романа Яросевича принявъ збѣрь одноголосно і въ сей способѣ закінчено нарады надъ сімъ предметомъ.

(Конецъ буде.)

роги проповѣдниками принало на себе товариство „Bonis pastor“ у Львовѣ. На проповѣдника призначено сімъ разомъ патра въ Доброму. Зъ початку укладано планъ урядити для цѣлої лат. архідієцезії реколекції въ Болшевці, но пізнійше отступлено бѣль тої гадки за-для неможності поміщенія всѣхъ священиківъ въ келіяхъ монастирськихъ, бо економістовано, що лише колькаєсѧ могло-бы знайти тамъ умѣщенніе.

Но якъ та кажуть: якъ велико хмары малый дощъ, бо о. Єзуїтъ на засадѣ, що „tres faciunt collegium“ має якъ-разъ трохъ постоянныхъ слухателівъ, кромѣ секретаря товариства „Bonis pastor“ і мѣсцівъхъ оо. Кармелітівъ, котріхъ, stricte виявиши, до реколекції числити нема потреби.

Шкода лиши велика, що свою присутностею не збѣльшив числа слухателівъ патра въ Доброму ізвѣстній о. Кобилянській, авторъ розправи (въ „Рускомъ Сіонѣ“) о целебатѣ. О. Кобилянській мимо того, що загаданій реколекції припадали на Успеніе Пр. Богородицѣ (27 л. серпня), запровѣвъ бувтъ свій пріїздъ на тій реколекції, высказуючи при томъ свое бажанье, щобъ оо. Кармелітів дали ему безплатне прокормленіе. О. Кобилянській бувъ-бы черезъ отпрау реколекції въ Болшевці доказавъ, що днѣ далеко більше бажає реформаторъ черезъ патрію Єзуїтівъ, якъ самъ латинській священикъ, котрій видачи, що патри Єзуїти берутся до дѣла: всѣхъ і вся реформувати, може і нарочно повздержалася сего року бѣль реколекції, котрої предсѣдателемъ бувъ патеръ въ Доброму... Отчє Кобилянській! Замѣть думати о латинськихъ реколекціяхъ і правити о целебатѣ, котрого, мимоходомъ сказавши, якъ ради евангельської нѣкому оспорювати і не сносило, лучше було-бы взятии неутомимо до цѣлковитого отверзенія народа, лучше писати науки о тверезості, єщадності і другихъ честностяхъ, — бо въ такої працѣ ростуть скоро прекраснію очовічі!

И дѣйстно! Коля пригадаємо собѣ, якъ нашъ народъ бувъ десять лѣтъ тому, а якъ поглянемо сего дня на него, — то розпознаємо легко, що днѣ отродився значно. Хиба сліпій не бачить у него великого поступу на нивѣ тверезості, науки, єщадності, а навѣть про-мыслу і торговлю. Се маємо завдачти по Богу въ нашимъ товариствамъ просвѣтнимъ, бувшому митрополитові Йосифові і трудамъ руского духовенства, котре часто съ пожертвованьмъ себѣ самого, запроваджувало у себе братства тверезості, ураджувало духовний мисії, а і винѣ въ тімъ дѣлѣ трудиться дальше, завдачя такожъ читальнівъ, каси пожичкові, крамницѣ і шпихлѣрѣ громадскій.

Нѣкто не зможе заперечити, що въ наведеныхъ трудахъ нашого священства бувъ-бы усаѣхъ далеко більшій, коли-бы оно взялося було такъ до дѣла заразъ по внесенію панцини. Тогда свобода застала народъ рускій і становѣ недовѣрѣості. Не уміючи, якъ та дитина, розвудо и по божому жити въ свободѣ, попавъ народъ рускій самохѣтъ въ другу неволю піаньства і марнотратства; богато гospodarstvъ промъняли за мерзену горївку потомъ кервавымъ набутый ґрунтъ отг҃вѣтъ своїхъ і стали водоносами жільницкими, — а тиже вже пропали для всего, що зовеса честностю. Вправдѣ банкъ рустикальный написавъ бувъ на своїмъ прапорѣ, що буде ратувати селянъ, але замѣть поратунку, привѣвъ днѣ богато селянъ до матеріальної руїни. А хотіть вже банкъ упавъ, то все таки суть и нынѣ такій обставини, що скочать нашому народові на дальший діородъ поступу і стоять на завадѣ тверезості і єщадності. Бѣ-жъ находяться помежи нимъ самимъ і такій, котріхъ вовки въ овечихъ шкібрахъ пожирають словами такъ, що они зведеній діавольскими намовами не толькож що нѣквої доброї науки „не пріймаються“, але стають навѣть ложними апостолами противъ тверезості і неразъ суть такъ „забавними“ і „шириими“ для своихъ провелизовъ, що въ пропинакії вергають домовѣ „въ три дороги“!

Такихъ належало-бы спамятати способомъ дѣлаючимъ у нихъ досаднійше, якъ слова, котрій позвастають бѣль успѣху. Маємо на се законъ противъ піаньства. Але чи днѣ виконується такъ, якъ повиненъ? А прецѣжъ всѣ ц. к. староства на підставѣ повторного наказу Выс. ц. к. Намѣстництва въ днѣ 10 лютого 1880 р. (ч. 1231) визвали всѣхъ начальниківъ громадскіхъ, щобъ підъ власною отвѣчальностю, отдавали сейчасъ всѣхъ паніць дотичнимъ судамъ для укарания.) Але чи услухали

*) Дотичний обѣжникъ рогатинського ц. к. староства зъ 28 лютого 1882 р. (ч. 1536) звучить дословно: „Выс. ц. к. президія намѣстництва рескриптомъ зъ днѣ 10 лютого 1882 р. (ч. 1231) зновъ поручила, щобъ приписы, мѣстечай ся въ законѣ противъ піаньства зъ 19 липня 1877 (Д. з. д. 67), були виконуванія якъ найгеничческіє і слѣдуючо строгостю. Взываю про те зверхностъ громадську, откликаючись до мого розпорядженія зъ 8 жовтня 1877 р. (ч. 9560), щобъ особи, публично на піаньство при日益анії, безъ проголоби бѣдали до укарания дотичнимъ ц. к. судамъ, а такожъ о кождомъ переступленію приписовъ по-кліканого закона черезъ удережуючихъ господи і шинки, взгляду черезъ ихъ помѣщиковъ, — дотичный судъ завѣдомо. За точне виконуванье нинішнього розпорядженія чиню лично отвѣчальнимъ начальника громады.“

начальники громадські приказають ц. к. властей? Де тамъ! Многи въ нихъ навѣть не знають о цихъ працяхъ, бо згаданій обїжникъ кидається певними людьми ad acta, — а прецѣжъ начальники громадські, выполнюючи свои обїваки, могли-бы не мало помочи священству въ їхъ трудахъ.

Сеть що одна рѣчъ, котра уемно впливава на тверезость народа, — а то суть ярмарки і торги. Тамъ то повно лже-учателівъ і всякої случайності до піаніки. Вправдѣ народъ нашъ вже провидѣвъ, але все таки ті „закоренія до здоровія“, ті „могоричч“ ярмарочні — то покусы, съ котрими треба чиститися, бѣль нихъ і „видючай“ може підішвути. Крайна отже потреба, щобъ ярмарки і торги ограничити, а взагляд въ цѣломъ краю призначити торги на одинъ день въ тиждни, бо тепер не толькож що народъ марнує грішь на піаніку, але ходячи по торгахъ бѣль мѣстечка до мѣстечка черезъ весь тиждень, марнує дороги часи і привыкає до „легкого хлѣба“, до неробства. Часть вже, щобъ соймъ застанивився арѣло і безсторонно надъ тою такъ важною рѣчю і ухаливъ то, що всѣ добромыслій жителъ Галичини собѣ желають.

СОЙМЪ КРАЕВЫЙ.

(V періодъ, II-а осісія).

5. Засѣданье зъ дні 22 вересня 1884.

Засѣданье открыто о $\frac{1}{2}$ 12 передъ полуднемъ. На засѣданьї явився пос. Грехольський, котрого вже на столько виїздоровѣвъ, що мігъ прійти до сойму; явився такожъ і міністеръ Земляковський. Секретаръ Баденія отчитавъ списъ петицій, зъ котрихъ дуже много подано о запомогу; зъ іншихъ бѣдою до комісії буджетової: петицію львівського товариства педагогичного польського о запомогу въ висотѣ 500 зл. на видачництво часописа „Szkoła“; Г. Врецьоны черезъ пос. Охримовича о запомогу на видачництво „Школьной Часописи“; товариства „Школьна помошь“ черезъ пос. Охримовича о запомогу; о. А. Наливайка, гр. кат. катихита, черезъ пос. Свінинського о запомогу. До ком. петицій бѣдою до видачництво петицію Созанського о змѣнії назви улицї Сикстускої на „Сикста“. До ком. господарства краевого бѣдою: петицію о запомогу черезъ пос. Скалковській мотивувавъ овое внесеніе въ дѣлѣ регуляції долини горїшого Днѣстра. Бесѣдникъ доказувавъ, що просторонь, вимагаюча регуляції, висить 80.000 морговъ. Просторонь ся лежить майже отлогомъ, бо що лише тамъ засѣєся, вода забирає. Давніше та грунти були вольні бѣль податку; нынѣ підтягнено іхъ підъ рурику сїножатъ і властітися платити бѣль нихъ податокъ, хоче не мають зъ нихъ жадного хоба. Товариство політехнічне виробило вже проектъ регуляції і не має нѣчого на перешкодѣ, щобъ соймъ сї проектъ ухваливъ. Скалковський обгорювавъ сї проектъ, а оттакт виѣтъ, щобъ мѣшана комісія підѣ проводомъ маршалка залагодила адміністраційну сторону сї справи. Внесеніе овое бѣдою до комісії для повені. — Зъ порядку дневного пос. Дѣдушицькій мотивувавъ овое внесеніе въ справѣ змѣнії закону школного і піднѣсть, що правительство отказало соймови всіхого вилу на справахъ школъ середніхъ і лише черезъ аномалію має соймъ право затвердити то, що розпорядить власті виконуюча. Вказуючи на проектъ закона школного, котрый сїмъ минувшого року ухваливъ, а котрый не одержавъ санкцій, завѣдавъ бесѣдникъ палату, щобъ знаючи, що стояло санкцію на перешкодѣ, взялася до нової роботи надъ змѣнією закона школного. Внесеніе Дѣдушицького бѣдою до комісії школної. — Наставило справа засѣданье комісії школної о внесенію по В. Козьбродського въ дѣлѣ асекурації будинківъ школнихъ. Справодавець дръ Цоль доказувавъ, що мимо того, що певні закони обовязують мѣсцевій або окружній власти школний, завѣдуючій фондами школними, забезпечувати будинки школни, доси лиши дуже незначна єсть части забезпеченихъ будинківъ; показується отже конечнимъ яснимъ законъ, котрый бѣ до сего дотичній власти змушувавъ. Що до інституції, въ котрій будинки школни належали-бы асекурувати, вказує дръ Цоль на товариство взаимнихъ уbezpecheni въ Краковѣ. Комісія поставила слѣдуючій проектъ закона: 1) Будинки школни, належачі до якого-небудь публичного фонду школни, мають забезпечуватися въ заведеніяхъ асекураційнихъ. 2) Видати поносять тѣ, що обв'язанія виставити і удережувати школний будинокъ, а веденiemъ дѣла асекураційного мають займатися власті, завѣдуючій фондомъ дотичного будинку школни. Нагороды за школи бѣль по-жару випливавуть до фонду школни і не можуть бути ужитій до чого іншого, якъ лиши на оббудованье або направу знищено або ушко-

женого будинку. Палата призначає проектъ пос. Охримовича, що внесеніе въ змѣнії закону о екзекуції; комісія ставить на бывшій екзекуційній въ тѣмъ дубль, щ

житой число неправныхъ уроджея, сторонництво
клерикально доконче домагаеся сего закона и ба-
жая приверненія ови постановы, котру разомъ отъ
другими реакційными институтіями знеоло було
либеральне правительство. — Що съ такимъ про-
ектомъ выступлять такожъ клерикалы вышо-ав-
стрійскаго сойму, можна сподѣватись, позаякъ се
сторонництво майже що року и то навѣть тогды,
коли було въ меншости, домагалося заведеня або
лучше оказати, приверненія политичныхъ консен-
суально заключуваня супружествъ.

(Буджетъ Боснії и Герцеговини). Побоя
зъятей зъ Сераева, боснійско-герцоговинська ди-
рекція скарбу занята отъ колькохъ недѣль укла-
даньемъ бюджету на р. 1885. — Буджетъ сей
буде оббѣмати въ деякихъ позиціяхъ такъ що до-
приходовъ якъ и розходовъ далеко висши сумы,
якъ въ минувшомъ роцѣ, а причиною сего под-
вищення єсть передъ всѣмъ побольщеніе дотацівъ
на будову и удержанье дорогъ и желѣзницъ, бо
опольне міністерство бажає въ якъ найкорот-
шою часу перевести въ Боснії и Герцеговинѣ
спеціатичну сѣтку дорогъ. Побоя урядовихъ
даныхъ заходить теперъ въ окупованыхъ кра-
яхъ 17.000 километровъ дорогъ публичныхъ, а
1800 килом. дорогъ сельскихъ. Дальше подви-
щеніе выдатковъ потягне за собою дѣло раціо-
нальної колонизації, а наконецъ устроеніе 4 но-
вихъ компаній. Подвищеніе сихъ выдатковъ
ще бути покрыте передовоюмъ черезъ побольшено-
ые доходовъ зъ соли и тютюну, оттакъ має бути
подвищений податокъ грунтовый, а наконецъ
ще правительство надѣю стягнути значиційшій
зъ продажи лѣсівъ.

оуны зъ продажи ябогъ.
(Справа организациі національныхъ округовъ
въ Чехахъ). Дня 22 и. с. вересня мотивувавъ дръ
Гербогъ въ ческому соймъ свое внесеніе въ дѣлъ
утворенія одноцѣльныхъ підъ взглядомъ національ-
ныиъ округовъ. Поо. гр. Клямъ заявивъ при де-
батѣ надъ симъ внесеніемъ, что на него треба
задивлятися якъ на оправу, що входить въ об-
сягъ дѣлъ повѣтовыхъ и громадскихъ, и что про-
те належитъ предънести его до комісіи для оправъ
громадокихъ. — Соймъ принялъ внесеніе гр.
Кляма, а жалованье Гербоста, щобы переказати тую
оправу спеціальнай комісіи, упало. Съ Гербостомъ
голосували двѣ члены сполученої лѣвицѣ, про-
тивно Нѣмцѣ-консерватисты отдали свои голосы
за внесеніемъ Кляма.

(Податокъ отъ биржи). Після інформації газети „Salzburger Chronik“ много пословъ до ради державной зъ рожныхъ клубовъ має замѣръ внести заразъ по зобраню ради державной проектъ закона о оподаткованю биржи. — Проектови сemu лишь радуватись, бо наколи биъ станеся закономъ выровнае, хочъ въ части тую несправедливость економичну, що люде маючї найбóльшї доходы, якъ банкиры и капиталисты, найменше причиваються до поношения публичныхъ тягаровъ,— коли ровночасно посьдачъ грунтovъ, хочьбы и якъ малыхъ, та люде зъ прочихъ економичныхъ клясть платитъ отповѣдно значнї податки.

(Выемковы мѣры въ Загребѣ). По поводу выборовъ до сойму мали мѣсте въ Хорватіи послѣдніи дніи даже численны непорядки, безъ которыхъ не обойшлася такожь и столиця краю Загребъ. — Магистратъ въ Загребѣ выдавъ зъ сеа причины розпорядженіе, которымъ завѣдомляє жителѣвъ о зарядженію выемковыхъ мѣръ, якъ се мало мѣсте передъ рокомъ, а се есть именно доказомъ, що власти уважаютъ ситуацію грѣзною.

ЗАГРАНИЦЯ.

Отголоски зъезду въ Скерневицяхъ.
До „Pol. Согг.“ доносятъ, что до 17 с. м. больша
часть царской дружины вже отъехала; остались
лишь ген. Черевинъ, маршалокъ двору кн. Ворон-
цевъ-Дашковъ, ген.-губер. Гурко и ще колькохъ
высокихъ достойниковъ. Цѣлый зъездъ отбувся
точно посля зъ горы вже уложеной программы.
Вѣсти, будто бы царь постановивъ особисто ре-
визгувати цѣсаря австрійскаго або нѣмецкаго,
суть посля наведенои выше кореспонденціи зо-
вѣти безъосновній. — Важный въ наслѣдки буде,
здаесь, зъездъ трехъ цѣсарѣвъ для Поляковъ.
Такъ пише „Кигјег Warszawski“: „Въ сферахъ
правительственныхъ приготвляєсь проектъ реформъ
администраційного и судового устрою въ Царствѣ
Польскомъ; резулѣтатомъ сихъ реформъ має бути
зведеніе декотрыхъ институцій въ нашомъ краю,
котрѣ вже давно существуютъ въ цѣломъ цар-
ствѣ.“ Нѣмецкій зновъ газеты подаютъ ще точ-
нѣшія вѣсти о маючої наступити змѣнѣ въ при-
веселійскомъ краю; такъ доносятъ до „N. fr. Pres-
се“: „Маркграфъ Велькопольскій мавъ выявити од-
ной достовѣрной въ близъкихъ съ нимъ отношеніяхъ
отоличной особѣ, що въ короткомъ вже часѣ бу-
дуть въ цѣломъ царствѣ польскомъ за-
веденіи земства.“

НОВИНКИ

— Рекурсъ львовскаго магистрату противъ розпоря-
дженія рады школьнай краевои въ дѣлѣ заведенія
у Львовѣ рускои школы на основѣ ухвалы три-
бунали, державнаго министерства откинуло и при-

— О. Василь Чернецкій, парохъ Сѣлця белзкого, заснувавъ вже 13 ту зъ ряду читальню въ селѣ Добрачинѣ округа сокальскаго, при помочи о. А. Лаврецкого и п. Левицкого. Статуты вносятся

— Важне для щадниць. Намѣстництво дозволило
призволеніемъ министерства дѣлъ внутрѣш-
ніхъ, щоби щадницѣ въ поменшихъ мѣстахъ
Галичини, такъ тѣ, що вже существують, якъ и
тѣ, що мають заложитися, побирали за пожички
бóльшій процентъ якъ 5%, наколи сего вимага-

— ють мъсцевѣ относны кредитовѣ и условія съ
шествованія заведенія.

— Фольварки великий, передмѣстье Бродовъ, погрѣли вже другій разъ сего року. Пожаръ звѣзъ дня 22 с. м. о 10 год. рано колька государствъ, при чѣмъ отратило такожь двое людѣжть; именно одного селянина, що ратувавъ, превалила стѣна и задушила на смерть, а такожь зирѣла дитина замкнена въ хатѣ, котра такъ скозаймилася, що не можна було дитини выратувати. Шкода въ збожжу и худобѣ дуже значна.

— Въ дѣлѣ розкопокъ въ Вихторовѣ одержуемо компетентного жерела слѣдуючу допись: „Пер читавши вчерашиу допись, сигновану буквами Б. въ ч. 105 „Дѣла“ о тѣмъ, що п. Теодоръ Н чуя Зъемъенцкій (не Съемъенський, якъ хибно було подано въ послѣдній ч. „Дѣла“) въ характерѣ делегованого археолога краковской Академії въ товариствѣ надзирателя добръ п. Иполит Пневскаго шесть могилъ въ Вихторовѣ близъ Галича розкопавъ, всѣ находки зъ нихъ забравъ съ собою до Кракова вывѣзъ, — удався Дръ Исидоръ Шараневичъ до презеса краковской Академії, пробуваючого теперъ на сесії соймової Львовѣ, Вп. пана Д-ра Маєра, и просивъ о пояснѣннѣ. П. Маєръ отвѣтивъ, що якъ кожного року такъ и сего року Академія наукъ въ Краковѣ висылає знатоковъ на коштъ Академії въ рѣжні стороны краю для розкопування могилъ и въ загалѣ для археологичныхъ розслѣдовъ. Торѣкъ позаторѣкъ выделегувала Академія п. Зъемъенкого до Подгорець и Галича, а сего року до Галича. Всѣ находки, зібраний п. Зъемъенцкимъ, будуть въ Академії старанно умѣщени и скороненіи умѣстно оцѣненій и описаній, — а оттакъ п. Маєръ ручивъ, що якъ толькож буде утвореный місцевий музей въ Галичѣ...

оцевый музей въ Галичи, всѣ тіи находки будутъ зъ Академіи совѣтно отосланы до того-жъ музея, отже будутъ звернены тому мѣсцю, де они за природы рѣчи принадлежатъ. То слова презеса, г. Маера. Дръ Ил. Шараневичъ почувся впопѣ заспокоеннымъ тымъ выясненемъ п. презеса. Впрочемъ п. Зъемъенцкій, повертающи зъ Галича, був у Дра Шараневича, показувавъ ему тіи кременія, дуже хорошо выробленія топорки, що выкопавъ зъ могилы въ Вихторовѣ, и говоривъ емъ о урнѣ, котру такожъ выкопавъ и всецѣло через обложеніе еи сѣномъ скоронивъ. П. Зъемъенцкій зъобовязався словомъ Дру Шараневичеви, що всѣ выкопаніи предметы зверне до Галицкого музея. Впрочемъ по поворотѣ до Кракова надославъ Дра Шараневичу свои брошурѣ: „Sprawozdanie z wycieczki archeologicznej w g. 1883 dokonanej (Nalicz, Krylos, Podhorcze). W Krakowie, 1884“ „Sprawozdanie z wycieczki archeologicznej do Podhorzec w g. 1882 dokonanej. Kraków, 1883“, да точно описаній всѣ его находки на давніомъ рускомъ Плѣсниску коло Подгорець. Дра Шараневичъ замѣчає, що впрочемъ п. Зъемъенцкому розкопки коло Галича не має права и силъ зборонити, о сколько на тѣ розкопки властителъ грунтovъ позволяє, а консерваторъ краевыхъ старинностей о томъ знаетъ. — При сїй случайності

замѣчаемо, что Дръ Шараневичъ зъ своеи остатной поѣздки привѣзъ до Львова три стародавніе ключи церковныи, выкопаныи Вп. о. Лаврецкимъ на поляхъ, на которыхъ ведутся розслѣды за церковными будовлями. Въ конца примѣчаемо, что Президія ц. к. намѣстництва у Львовъ выдала д. 2 мая 1884 (ч. 4283) за стараньеемъ Дра Шараневича рескриптъ до ц. к. старости въ Станиславовѣ съ вѣзваньемъ поучати и упоминати при всякомъ случаю начальства громадскій Галича и окрестности, де отбываются розкопы, чтобы они самы старалисѧ пильно берегчи выкопаныи памятки и розкопалища отъ всякои ушкоды. Огвѣтне поручене выдано навѣть стаціи жандарміи въ Галичи, чтобы на случай якои ушкоды була помочною начальникамъ громадъ, выолѣджувала шкодниковъ, и т. д. Вп. о. Лаврецкій трудится теперь надъ консервацію зѣбранныхъ памятокъ въ рр. 1882 и 1883, — на що п. консерваторъ В. Дѣдушицкій удѣливъ отвѣтный фондъ. Заданымъ памяткамъ грозить руина, бо на вѣльномъ воздусѣ выставлены на всѣ противности нашего климату и змѣнѣ атмосферы. Честь отже о Лавредкому за его въ тѣмъ дѣлѣ посвящене. —

— Дръ Володимиръ Залозецній, голова товариства
буковинскихъ лѣкарѣвъ, именований совѣтникомъ
санитарнымъ.

— Колонія студентовъ русскихъ на краковскомъ уни-
верситетѣ памѣряе — якъ зачуваємо — заложите
руське товариство академичне. Таке товариство въ
Краковѣ, по нашей думцѣ, являєся конечною по-
требою для пôддержання духа народного мѣжь та-
машною рускою молодежею и мы лишь мусимо
бажати, щобы намѣренье се сталося якъ найскорше-
довершенымъ лѣтомъ.

— Що упоминатися о належачій намъ права все и вою-
ды треба и що таки бодай въ деякихъ случаяхъ
наша криїда буде уздана, — на те маемо новий
доказъ. Урядъ почтовый въ Коломыї выдавъ бувъ
дня 11 серпня на руку адресу — польскій ре-
цепцію и польскимъ письмомъ. Покривдженій
Русинъ виѣсь жалобу противъ дотичного уряд-
ника до Дирекції поштъ у Львовѣ и швидко о-
державъ въ рускому языцѣ завѣдомленіе, що Ди-
rekція потягне дотичного урядника въ Коломыї

— На Буковинѣ — якъ намъ доносятъ — вызываютъ ц. к. суды термины на рускій свята для рускихъ партій, якъ се зробивъ ц. к. судъ повѣтовый въ Серетѣ, который вызначивъ для Стефана, Якова и Катерины Куцамабовъ терминъ на 27 серпня о. р. до ч. 7.468 (зъ 1884 р.).

ковныхъ въ Станиславовѣ, опустивъ Тернополь. Вечеромъ того-же дня отбувоя зъ того поводу въ комнатахъ „Рускыи Бесѣды“ спольный цирь, въ котрому взяло участъ значне число мѣсцевыхъ и замѣсцевыхъ членовъ, щобы при той нагодѣ бѣзъджаючому товаришу стиснути руку и пожелати щастя въ ново-уладженой торговли. Члененный сей збръ бувъ найлучшимъ доказомъ загального поважання и признания для прощаючогося. Но нѣгде правды дѣти, п. Теодоръ Стакевичъ належавъ до тыхъ вынятковъ середъ нашего руского купецтва, що посѣдаютъ знанье въ своє званю, а и щиро служать свой народности. У всѣхъ важнейшихъ хвиляхъ тутешнаго мѣсцевого житя руского бравъ быть якъ найживѣйшу участъ, кожде руске дѣло знайшло въ вѣмъ широго покровителя, а що найважнѣйше, быть належавъ своего часу до того малого кружка людей, котрый подвалился заснувати нашу „Руску Бесѣду“, теперѣшне огнище товарищеского и духовного житя руского на Подолю. Щознѣйше яко выдѣловый и господарь „Бесѣды“ давъ доказъ якъ наибольшого такту, практического знання и самопожертвованія. Тожь съ правдивымъ жалемъ прійшлось Тернопольцамъ испести таку отрату и можемо только завидувати Русинамъ Станиславовскимъ въ тѣмъ пересвѣдченю, що нашъ товариши якъ що до своего званя, такъ и що до поступованія въ житю публичномъ и приватномъ останеся вѣрными своимъ засадамъ. А поки-что, нехай тыхъ колька словъ щирыхъ посвѣдчатъ, якъ дорогимъ буде для Русиновъ Тернопольскихъ спомянъ про п. Теодора Стакевича, бувшого первого господаря „Бесѣды“.

— Клубъ центра галицкого сейму має намѣрение зъорганизувати выдавицтво великої политичнай часописи у Львовѣ. Поки-що пробує закупити у п. Савицкого „Dziennik Polski.“

— Выборы до рады державной. Президія народного
нищтва розписала выборъ посла до рады держав-
нои зъ курінъ большихъ посьлостей въ окрузѣ
выборчомъ Львовъ-Городокъ на мѣсце Октябрь-
Бартманьскаго на день 21 жовтня с. р. — Дні
23 жовтня с. р. мае зновъ отбутися выборъ по-
сла до рады державной зъ львовской комнатахъ
торговельной на мѣсце дра Рачиньскаго, а 5 пад-
домиста выборъ посла до рады державной на мѣ-
сце проф. Захарьевича, котрый, якъ ввѣстно, вы-
ступивъ зъ „кола польского“ и зложивъ свой
мандатъ. Въ справѣ сего послѣднаго выбору до-
носить „Nowa Reforsta“, що проф. Захарьевичъ
не думає на ново кандидувати, а навѣть формально
заявивъ, що выбору не прійме. Говорять, що
двохъ кандидатовъ стараються о опорожненій
мандатъ, именно Романовичъ и Кароль Леваков-
скій, бувшій членъ рады завѣдуючои железнницѣ
черновецкои. Позаякъ о першомъ кандидатѣ „N.
Ref.“ доносить, що биъ такожъ мавъ заявити
своимъ прихильникамъ политичнимъ, що не ду-
має кандидувати и пôдъ жаднымъ уловіемъ не
прійме мандату, то позбогає доси, лишь кандида-
тура Леваковскаго, котрого „N. Ref.“ горячо
припоручає.

— На торжество 50-лѣтнаго юбилея кіївскаго уни-
верситету разославъ директоръ университету за-
прошенія лишь декотрымъ студентамъ, котрѣ обра-
женій симъ, что мѣжъ ними робятъ вынятки, ото-
сли ему карты назадъ. Зъ сей причины такожъ
проявились мѣжъ студентами неспокой, что спону-
кало попечителя (инспектора краевого) вывести
на университетъ слѣдующе заявленіе: Въ виду
зайшовшихъ неспокой въ заявляется симъ, что вся-
кѣ сходины закономъ не дозволеній, а наколи-бѣ
они отбувалися, то всѣ присутныи студенты бу-
дутъ арестованы и безпроверочно выключены зъ
университету.

— Въ Вишневецкому замку, въ мѣстѣ Вишневца, кременецкого повѣта, волынскої губерніи, отбудеся почавши отъ сегодня черезъ четыри тыжднѣ розпродажъ старинныхъ памятокъ и вытворѣвъ штукъ, якъ: старинной мебель, портретовъ королѣвъ и другихъ польскихъ фамилій, образовъ, мраморныхъ бюстовъ, статуй, французской бронзы, венеціанскаго хрусталю, великихъ хинскихъ картинъ, зеркалъ, королевскихъ екипажей и богато другихъ рѣчей. Вишневецкій замокъ, бувъ вѣковою власностею знаменитого въ исторіи Руси и Польщѣ роду князей Вишневецкихъ. Родъ той, — чи выводити его потомствомъ Гедимина и Ольгерда, чи отъ старо-шляхотоки руской фамиліи, — есть на всякий случай одnymъ зъ старинныхъ нашихъ родовъ и колька отолѣть належавъ до руской народности и руской церкви. Три выдатній представителѣ роду Вишневецкихъ, всѣ три Михайлы, въ XVI и зъ початку XVII вѣку були горячими прихильниками и оборонцами руской народности и вѣры. Около половины XVII в. князь Ярема Вишневецкій пѣршій ставъ перевертнемъ, змѣнивъ народнобѣть и вѣру овоихъ предкобѣть и ставоя ихъ гонителемъ. Его сынъ Михайло бувъ уже польскимъ королемъ и зъ того часу родъ Вишневецкихъ належить вже до Польщѣ и католицтва. Вишневецкій були володѣтелями величезныхъ маєтковъ на Волыни, володѣли майже цѣлою Полтавщиною и чаютою Черниговщины, були посвояченій съ знаменитыми княжими родинами рускими, а навѣть съ домомъ молдавскихъ господарѣвъ Могилѣ черезъ сестру славного митрополита кіївскаго, Петра Могилы. Такъ отже розпродувана теперъ коллекція старинностей замку Вишневецкихъ есть вѣковымъ добромъ древнаго, спершу руского а потому польскаго роду и обнимаетъ повно памятокъ дорогихъ такожъ для нашей исторіи. Що збиралося вѣкамъ въ однѣмъ богатомъ родѣ, — се въ четыри тыжднѣ разлетится по рукахъ незвѣстныхъ лицъ — и хто знає, чи буде коли зновъ зѣбране и чи охоронится що для науки зъ богатого сего збору.

